

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tertia Seraphica Vinea, Sive Tertius Ordo De Poenitentia
à S.P.N. Francisco institutus**

Pauck, Engelbert

Coloniae, 1720

Num. 37. Exhortatio pro receptione ad Habitum tertii Ordinis S. Francisci,
desumpta ex Sermone vigesimo septimo Rosarii, Venerabilis Servi Dei
Bernardini de Bustis, qui sub Annum 1500. floruit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64103](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64103)

Decreto dato non dubitant amplius id praticare; quantumvis aliqui contendant, nullum novum Jus Capucinis ex eo tribui, sed solum permitti; ut utantur & maneant in Jure suo antiquo; adeoque si ante hoc Decretum jus nullum habuerint? nec modo habent. Interim nos gaudemus, & favemus, ut suis privilegiis utantur, quando omnes intactos in suis Juribus, titulis, & prerogativis intendimus venerari.

CAPUT XIV.

Exhortatio pro Receptione Habitûs Tertii Ordinis S. FRANCISCI desumpta ex Sermone 27. Rosarii Ven. Servi Dei Bernardini de Bustis, qui sub annum 1500. florebat.

XXXVII. **C**onsilium vobis trado de assumptione statûs Pœnitentialis; ipse enim D. JESUS (cujus vestigia imitari debemus) opera pœnitentiæ fecit, & austeritatis. *Matt. 4.* quamvis pœnitentiâ non egebat. Quod quidem egit, ut nos ad pœnitentiam animaret. Ideo si non vultis totaliter mundo renunciare per Religionis strictæ ingressum, juxta consilium Christi docentis *Matt. 19.* *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, qua habes, & da pauperibus, & sequere me.* Saltem tertium Ordinem B. FRANCISCI suscipite, si legitimo impedimento non estis impediti. De Regula enim illa dici potest illud *ad Gal. 6.* *Quicumque hanc Regulam secuti fuerint, pax super illos, & misericordia, & super Israël Dei.* Inter alias enim figuras & oracula Religio S. FRANCISCI fuit figurata *Gen. 40.* ubi Joseph Patriarcha vidit vitem cum tribus propaginibus florere; hæc enim vitis significavit B. FRANCISCUM, qui fuit similis Christo, ita ut de eodem dici *Vinea Seraphica.*

possit illud; quod ait Joannes *Apoc. 1.* *Vidi similem filio hominis.* Quod probat *Mag. Barthol. Pisanus in lib. Conform. S. FRANCISCI cum Christo,* ipse autem D. JESUS de se ipso ait *Joan 15.* *Ego sum vitis vera.* Similiter B. FRANCISCUS dicere poterit illud *Eccl. 24.* *Ego quasi vitis fructificavi suavitate odoris. Et Flores mei fructus honoris & honestatis.* Hæc enim vitis (*S. Franciscus*) emisit tres propagines, id est, tres Ordines, à quibus multi flores & fructus suavissimi emanarunt. *De primo enim Ordine* emanavit post ipsum S. Patrem tanquam flos amœnissimus, & fructus celeberrimus S. Antonius de Padua & S. Ludovicus Filius primogenitus Regis Siciliae, trium Regnorum ex Jure hæres; sed relictis omnibus tractus odore vineæ Franciscanæ factus est pro Domino pauper Frater minor. Item S. Bonaventura S. R. E. Cardinalis de Balneo Regio. Episcopus Albanensis. S. Bernardinus de Senis. Et quinque SS. Martyres apud Marochium passi cum aliis quàm plurimis Martyribus. De quorum Martyrio tractat *Mag. Barthol. Pisanus fructu 5. Conf. 8. p. 2.* De aliis Ss. Fratibus miraculorum fructu, vitæque gloriâ clarissimis longum nimis foret in parvo compendio recitare.

De secundo etiam Ordine produxit plurimos flores, & fructus. scilicet: S. Claram de Assisio, cum B. Hortulana matre, & B. Agnete sorore sua. Item S. Agnetem filiam Regis Poloniae, quæ erat desponsata Friderico II, Imperatori, sed spreto Sponso, regniq; deliciis intravit Ordinem S. Claræ, multisque claruit miraculis. Item produxit S. Salomæam de domo Illustrissima Regis Poloniae. S. Helenam de Padua. B. Claram de Viterbio, & S. Catharinam de Bononia, cui persæpe apparebant illi Sancti, de quibus Officium recitabat, cujus corpus in hodiernum usque diem adhuc integrum, & palpabile

bile monstratur : si autem quis peccato lethali scdatus illud visitet ? eidem sancta Catharina adhuc post mortem quasi viva faciem turbulentam ostendit ; si verò in gratia, & amicitia Dei fueris ? faciem tibi jucundissimam exhibebit. De aliis Ordinis hujus Sanctis, & propaginis secundæ fructibus plura scribere, angustia libelli non patitur.

De tertio etiam Ordine non pauci Flores propullularunt ; scilicet : S. Ludovicus Rex Franciæ. S. Elzearius Comes Arriani, qui cum S. Delphina conjuge sua perpetuam in matrimonio virginitatem servavit, S. Ivo Juris utriusque Doctor, summæ contemplationis vir, cujus caput (cùm quondam ad aram faceret) sub elevatione S. Hostiæ igneus globus visus est ambire. B. Luchesium [teu Lucius] Confessor Ordinem Tertium primâ Sanctitatis notâ illustravit. Item præter S. Nicolotium de Senis, B. Jacobum de Laud Presbyterum, miraculis clarum. B. Petrum Romanum, qui sub Sultano fuit martyrio affectus. S. Bonosium de Vult, B. Petrum de Coll. B. Alexandrum de Perus. B. Leonem Archi-Episcopum Mediolan. B. Gualterium Episcopum Trivisii, B. Richardum Episcopum Fossam-Broni. B. Alexandrum Ss. Theol. Magistrum. B. Carolum, B. Laudonem de Monte Felto. B. Joannem de Urbin. B. Joannem de Ravenna, B. Forellum de Pupio. B. Bartholum de S. Geminiano. B. Petrum Pectenacium de Senis. Et B. Robertum Dominum Arimini, B. Tomasutius de Fulgin. Prophetiâ & miraculis clarissimus surrexit. Similiter, quoad mulieres hæc propago produxit S. Elitabeth filiam Regis Hungariæ, uxorem Landgravii Hassiæ & Thuringiæ. Item S. Rosam de Viterb. S. Margaritam de Corton. S. Bonadonnam de Podio, uxorem S. Luchessii. B. Claram de Monte Falco, in cujus corde inventus est Crucifixus cum om-

nibus Mysteriis Passionis, & tres parvi globuli in ejus pectore reperti sunt, quorum unus tantum ponderat, quantum duo, & quantum omnes tres simul, nec plus ponderant omnes tres simul, quantum unus solus, per quod significatur, ipsam frequentem habuisse memoriam Passionis Christi, & Mysterii Ss. Trinitatis, quæ omnia ego propriis oculis cum corpore ejus incorrupto, pulcherrimo, & candido Româ redux vidi anno 1717. Item B. Elisabeth Imperatricem Romanorum, Uxorem Caroli IV. Regis Boëmorum & Imperatoris, miraculis claram. B. Blancam Reginam Franciæ, Matrem S. Ludovici Regis Francorum, quæ signis & miraculis itidem claruit. B. Mejam de Sen. B. Paschalinam de Fulgin. quæ duodecim annis quotidie Dominicum Corpus sumpsit, nil aliud manducans; sed illo cibo cælesti refecta, orationi & contemplationi jugiter vacabat. B. Beatrix de Ruscon. Comitissa, & illa Regina Hungariæ, quæ construi fecit Cœnobium Campi Regis in Austria & quædam Imperatrix Constantinopolitana cum una Regina Cataluniæ, Rex Jacobus, Dux Burgund. B. Bartholomæus de Vignate, cujus Pro-Avi fuerunt Domini civitatis Laudensis cum aliis innumerabilibus Habitum Tertii Ordinis induerunt, & ut sancti honoris fructus floruerunt.

Est autem sciendum secundum *Mag. Barthol. Pisanum L. 1. Conform. 5.* quod S. FRANCISCUS non statim (ut mundo renuntiavit) prædictos Ordines instituerit; nam (ut dicit *Legenda 3. Sociorum.*) primò vilem Habitum Eremiticum, non alicujus Religionis, sed pœnitentialem duobus circiter annis portavit; posteaque Habitum, quem suis Fratribus dedit, assumpsit, sicque anno secundo à conversione sua Ordinem Fratrum Minorum instituit, scilicet anno M. CC. VII. XVI. Aprilis. Ordinem. S. Claræ anno sex-

to à sua Conversione. Ordinem Tertium verò anno decimo quarto à sua Conversione.

Fuit autem S. FRANCISCUS à Deo directus in mundum, ad instituendum hos tres Ordines (ut ait S. Bonav. in prol. majoris Legende) præfiguratus in Angelo Apoc. 6. & 7. ubi ait. quòd fuit à Deo missus Angelus, id est, Angelicus vir FRANCISCUS, habens signum Dei vivi, id est, Stigmata Domini JESU; ipseque D. JESUS revelavit S. Birgittæ, S. Joannem verba dictæ prophetiæ de nullo alio, quàm de S. FRANCISCO intellexisse, quòd ipse S. Bonav. legens Parisiis, sic verum esse publicè affirmavit; ille etiam est, qui reseravit & aperuit sigillum Pœnitentialis & Passionalis Crucis, tempore Friderici II. Imperatoris. Anno 1206. quando [ut prædictum fuerat Apoc. 6. factus est terra motus magnus] scilicet persecutionis Ecclesiæ (& Sol. factus est niger. Id est, Dominus Papa, qui tempore hujus Imperatoris ob persecutionem fugit, nec inveniebatur, tandem tamen repertus est Venetiis in Hospitali. Et Luna facta est sanguis.) Id est, Ecclesia designata per Lunam, facta est sanguinolenta, dum multi Clerici Friderico non adhærentes occisi sunt. (Stella quòque de calo ceciderunt.) Quoniam multi Prælati per stellas designati ceciderunt de calo militantis Ecclesiæ per adhæSIONem ad Fridericum, tempore Friderici enim Romana Ecclesia valde vexabatur per Saracenos ab ipso Imperatore ad partes Fidelium deductos; ita ut pauci auderent Papam, vel Romanam Ecclesiam nominare, nec Christum, vel Apostolos sequi; sed vita Christi erat in contemptum, propter despectum paupertatis, & per nimium appetitum divitiarum, & superbiæ ambitionem. Tunc autem, unè testatur S. Joannes Apoc. 7. ab Ortu Solis (id est de civitate Assisù ad Orientem positâ) ascen-

dit Angelus (id est, FRANCISCUS puritate & sanctitate Angelis par, directus à Domino) cum signo Dei vivi, ad renovandam perfectionis semitam, prædicandam pœnitentiam jam exoletam, & imprimendam memoriam Passionis Christi, figuratus deinde per Angelum Ezech. 9. cui præcepit Deus, ut signaret Tau super frontem virorum gementium, & dolentium, ut acceptâ cruce pœnitentiæ non timerent Diabolum, aut persecutionem Anti-Christi venturi. Ideòque Christus sua Stigmata dedit B. FRANCISCO, tanquam vestimenta Camerario suo dilectissimo, tanquam insignia Nuntio suo fidelissimo, tanquam Bullam Præconi suo maximo, tanquam arma militi strenuissimo, tanquam vexillum valenti suo Capiteo, ut omnes eum securè sequerentur per viam Pœnitentiæ. S. Bonav. p. 4. Legend. majoris ait: quòd post Religionis approbationem ab Innocentio III. factam cœperit S. FRANCISCUS tractare cum sociis suis: utrùm inter homines conversari deberet, an ad loca solitaria se conferre? requisito autem per assidua orationis instantiam, super hoc divinæ voluntatis beneplacito, intellexit vir Dei, supernæ veritatis illuminatus oraculo, se à Domino missum, ut animas lucrificeret. Unde in quodam tuguriolo prope Assisium se recollegit, ut pro loco & tempore ad populum dicere posset. Sed cum illo tempore vir Dei assidue non prædicaret, sicuti postea fecit, quia magis orationi & contemplationi, quàm prædicationi se dabat, raptus est in agoniam dubitationis, an potius orationi quàm prædicationi vacandum? in oratione enim videbatur ipsi lucrum, & cumulatio gratiarum, in prædicatione verò distributio donorum cælitus acceptorum. In oratione est purificatio interiorum affectuum, Unio ad unum, verum, summum bonum; in prædicatione verò distractio spiritualium

affectum circa externa, & relaxatio disciplinæ. In Oratione Deum alloquimur, & ipse nos, & quasi angelicam vitam agentes inter Angelos conversamur; in prædicatione verò multis oportet uti condescensionibus ad homines, inter eos vivendo humana videre, cogitare, dicere, & audire. Pro alia autem parte prædicationis ponderat argumentum apud Deum, quòd D. N. J. C. de sinu æterni Patris descendens verbum salutis hominis loqui, & prædicare voluerit, cujus exemplar intermissâ orationis quiete sequendum est. Cùm igitur humillimus esset S. FRANCISCUS, non erubescere à minoribus parva quærere, qui magna didicerat à Magistro supremo. Unde F. Massæum socium suum misit ad F. Silvestrum in monte Subatio [ad carceres dicto morantem, tantæque sanctitatis virum, ut, quæ in oratione peteret, à Deo obtineret, cum quo loquebatur, ut amicus cum amico. Ut scilicet Deum enixè pro se rogaret, quatenus indicaret, utrùm sibi placeret, an FRANCISCO prædicandum, an verò orationi instandum foret? Quem in finem etiam ad Virginem Claram misit, ut ipsa etiam cum Sororibus suis divinum beneplacitum desuper exquireret. Confestim ergo F. Silvester cum F. Massæo ad orationem perrexit, cui in extasi revelavit Dominus dicens: scias, quòd Franciscum non vocaverim propter se solum, sed ut fructum faceret animarum, & multos per eum lucraret. Idem etiam respondit B. Clara dicens: se accepisse à Domino, suum beneplacitum esse, si ad prædicandum exiret. Quo percepto Domini Mandato succinxit se ad prædicandum pœnitentiam tanto cum fervore, & fructu; ut compulsus fuerit divinâ inspiratione instituere tertium Ordinem de Pœnitentia. Quare de illo ait S. Bonaventura p. 4. *Legend. major.* Factus igitur Evangelicus Præco civitates

circuibat & castra, non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in virtute spiritûs annuntians regnum Dei, Domino dirigente loquentem revelationibus præviis, & sermonem signis & miraculis confirmante; erant enim ejus eloquia virtute Spiritûs S. plena, & medullas cordis penetrantia, ita ut in vehementem stuporem audientes converterent, & obstinatorum mentes efficaciam virtuosâ mollirent. Unde prædicationis ejus fervore succensî quamplurimi utriusque sexûs, in conjugali pudicitia Domino famulantes, secundum formam à viro Dei præscriptam novis pœnitentiæ legibus se vinciebant, & B. FRANCISCUS tanto zelo, & impetu executus est mandatum Domini, ut non attenderet vias & semitas, sed factâ super eum manu Domini, novâ indutus virtute ex alto, quasi fulgur spiritûs pergebat. *Uti legitur in Legenda.* Sicque currendo & volando pervenit ad castrum quoddam nomine Canarium, Assisio distans 4. milliaribus, quo in castro tanto cum fervore & efficacia prædicavit, ut omnes tam viri, quàm mulieres concluderint, relicto castro S. Virum sequi, quod S. Pater ipsis dissuasit, dicens: se ordinaturum pro eorum salute, quid facere deberent. Et ex eo tempore cogitavit instituere Tertium Ordinem de Pœnitentia. Hinc S. Bonav. in *Legenda S. Francisci* ait: Sicut in cælum tendentibus constat pœnitentiæ viam omnibus esse communem; ita & hic Status, & Clericos, & Laicos, & Virgines, & Conjuges, in utroque sexu admittens, quanti sit apud Deum meriti? ex pluribus patratis miraculis innotescit. In qua Regula continentur XII. Perfectiones de sacro fonte Evangelii, & veteri Testamento collectæ; quæ sunt quasi XII. Portæ cælestis Jerusalem. *Apoc. ultimo.* Quas recenset Bern. à Buss. sed brevitatis causâ omitto, solùmque allego maximam discretionem

tionem in hac Regula contentam, videlicet:

Quia in omnibus præceptis potest dispensare Visitator ex causa rationabili; omnis enim pœnitentia debet esse discreta, & discretio mater est virtutum *C. de off. cast. & pres. 1. q. 5.* Virtus autem indiscreta pro vitio reputatur; quia Deus non exigit ab hominibus, nisi id, quod facere possunt, ideoque nimia austeritas in vigiliis, & jejuniis reprehenditur. *C. non mediocriter de Conf. Dist. 5.* Sicut ergo nimis negligens Deo exosus est, ita nimis indiscretè austerus ipsi non placet, quia omnia extrema sunt vitiosa, ut dicitur *II. Ethic.* Medium autem tenuere Beati, Sanctique omnes. Ideoque Poëta 2do Metamorph. ait: Inter utrumque tene, mediotutissimus ibis. Et quæ major posset esse conscientia quies, & securitas? cum *Nicolaus IV.* hanc Regulam confirmans expressè statuat: Nullum peccare mortaliter transgrediendo aliquod præceptum ex his, quæ in Regula continentur. Neque voventes hanc Regulam intendunt se in professione aliter obligare, quàm secundum obligationem Præceptorum Regulæ, & voluntatem Pontificis Regulam approbantis. Hæc ergo Regula est suave jugum, & leve onus, de quo Christus *Matt. 11.* *Tollite jugum meum super vos, & invenietis requiem animabus vestris.* Hæc est sancta Regula, quæ Observatores suos coronat in cœlis, adeoque illam profitentibus bene promittitur vita æterna, dum recipiens eos ad professionem cuilibet dicit: Si hæc servaveris, promitto tibi vitam æternam. Ipsa est seps ad divina Mandata servanda, & renovatio Sacramenti Baptismatis, in quo Christiani omnes renuntiaverunt diabolo, ac pompis ejus. Hæc est Regula dignificata propter Bullificationem; nam ad ostendendam Excellentiam hujus Regulæ D. JESUS insignivit institutorem sigillo suæ Passionis; imprimendo eidem biennio ante mortem in

monte Alvernæ 5. sacra sua Stigmata. *Uti constat ex Legend. Ord. & ex S. Bonav. in Lektion. II. Nocturni pro Festo Ss. Stigm.* Sicut appositio sigilli authenticæ dat fidem veritati. *C. scripta vero. Author. de fide instru.* Ita Dei Filius non sigillo cereo, vel plumbeo, aut aureo; sed sigillo Dei vivi, & 5. Vulneribus sub specie Seraphim B. Patri impressis voluit hanc Regulam esse sigillatam, & plumbatam. *Hucusque Venerabilis Servus Dei Bernardinus de Bustis.*

CAPUT XV.

De Morte, & Sepultura Seraphici P. FRANCISCI.

XXXVIII. S. FRANCISCUS [dictus de Assisio, quia Assisii natus anno 1185. in stabulo bovem inter & asinum, secundum Angeli sub specie Mendici apparentis vaticinium] quod stabulum jam in Sacellum Piorum fidelium operâ fabricatum excrevit; uti & domus paterna Seraphici Patris; in qua renitente matre à proprio parente carceri datus fuit, ante quam Basilicam sculpti sunt sequentes versus:

*Sacra Dei surgunt FRANCISCI tecta
parentum,
Carcer ubi est missus, vincla paterna
manent.*

Ecclesiæ hujus cura demandata est PP. Franciscanis de Observantia. S. FRANCISCUS à Mundo conversus habitum pœnitentialem induit 1206. primæ suæ Regulæ confirmationem accepit à Ss. D. *Innocentio III.* anno 1210. secundæ suæ Regulæ pro Fratribus conscriptæ, & ab ipso Domino nostro JESU S. Patri dictatæ, per Diploma Apostolicum approbationem obtinuit ab *Honorio III.* Pontificatus sui anno VIII. Capitula Generalia servavit IV. Primum Assisii à CC. La-